

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

5 Vtrùm dum quis vtitur re aliena, quam detinet invito domino, peccet
nouo peccato, quotiescumque id facit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

Tertium, Vt quanta in illis actibus externis fuerit malitia. non requiritur verò vt explicet, quoties refiliit à proposito restituendi: tum quia is, qui decies mutauit propositum, non magis peccauit, quam qui permanlit continuè in voluntate retinendi, si cetera sint paria: tum quia omnes istæ volitiones non restituendi, referuntur ad continuationem vnius actus externi; ac proinde moraliter censentur vnum peccatum.

Mihi probatur, vt etiam numerus talium volitionum explicetur: quia per se sunt distincti actus: puta, si potest meminisse.

DVBITATIO V.

Vtrum dum quis utitur re aliena, quam detinet inuito domino, peccet nouo peccato quotiescumque id facit.

R Esp. Quidam putant, id esse nouum peccatum. Ita Nauarr. c. 17. nu. 54. & Caiet. q. 66. artic. 3.

25 *Vtusus rei non est nouum peccatum.*
Sed verius est, non esse nouum, sed vnum idemque continuatum. colligitur ex Gabr. & Soto supra cit. n. 11. Ratio est; quia rem alienam accipere, retinere, vt, & destruere, censentur eiusdem rationis & speciei moralis: ergo quando hæc simul concurrunt, est vnum peccatum continuatum.

26 Hic tamen duo Aduertenda. Primò, Si domino perinde sit, vt ar sine re sua, an eam apud te detineas otiosam, non magis crescere culpâ vsu, quam nuda detentione; vt, si sit gemma, annulus, torquis, vel quid simile, quod vsu non fit deterius: si sit pecunia, eamque alienes, modò ea alienatione non fias ad restituendum impotentior, quòd si dominus longè ferret agrius vsum, quam otiosam detentionem, eò quòd res vsu atteratur, vel periculo exponatur, tunc peccatum magis vsu aufereret quam detentione: (semper tamen intra eandem speciem) vt si sit vestis, vel equus, &c.

Secundò Notandum, Si res ita apud te facta sit deterior, vt verisimile sit dominum eam non amplius velle, sed pretium eius; non est peccatum ea vt, aut etiam destruere; quia hoc non fit amplius inuito domino, cum eam nolit sibi restitui. peccatum tamen esset non restituere eius pretium, si commodè posses, quòd si etiam id tunc commodè non posses, neque hoc peccatum esset.

DVBITATIO VI.

Quale peccatum sit furtum.

R Espondeo & Dico Primò, Ex genere suo esse peccatum mortiferum. Ratio est; quia infert proximo nocumentum: atqui hoc est contra charitatem; ergo.

Aduerte tamen, Furtum ex genere suo esse minimum peccatum, quòd in proximum committitur; quia bona fortuna sunt infima, ratione tamen incommodorum, quæ inde sequuntur, possent esse maius alius.

27 Dico Secundò, Fieri tamen potest, vt ex indeliberatione, vel ex materiæ paruitate, sit tantum peccatum veniale. Est certa. Et quidem ratione paruitatis materiæ patet; quia in furto tali non est notabilis læsio. Ratione autem indeliberationis, quomodo possit esse peccatum veniale, difficilius

est; nam opus illud externum videtur vix fieri posse absque plena consideratione. Sed quid sit de opere externo, saltem voluntas furandi potest carere plena & sufficienti aduertentia: vt patet, dum quis tentatur ad furtum; ac proinde in hac peccatum veniale erit. Puto tamen etiam fieri posse, vt hæc voluntas exeat in opus externum, auferendo rem alienam sine plena animaduersione. Quidam enim ex consuetudine ita sunt propensi & veluti determinati ad furandum, vt rem auferant priusquam perfectè aduertant quid agant. Idem fieri potest ex vehementia tentationis, præsertim in festinatione, vbi non conceditur deliberatio.

28 *Furtum indeliberatum.*
Dico Tertio, Vt furtum sit peccatum mortale, requiritur, vt materiæ quantitas notabilis sit. Patet; quia non cuiusvis rei ablatio potest esse culpa mortifera; v. g. pomi vel oboli.

29 Sed difficultas est, quænam censenda sit quantitas notabilis. Nauarrus c. 17. num. 4. putat dimidium regalem esse quantitatem notabilem, quæ constituat furtum mortiferum. Toletus l. 5. c. 16. vnum regalem, vel duos, etiam respectu diuissimi. Barth. Medina 1. 2. quæst. 88. art. 4. duos regales. Sotus lib. 5. q. 3. art. ad tertium, vnum vel duos aureos. Denique quidam centum aureos requirunt, vel amplius, seposito omni incommodo extrinseco. Alij verò docent, non posse in genere taxari, quæ quantitas sit notabilis; sed hanc statuendam arbitrio prudentum, pro varia personarum & locorum conditione. Ita Ioannes Medina C. de restit. q. 10. & Petrus Nauar. lib. 3. c. 1. n. 35. Ratio est; quia quòd respectu vnius censetur notabile, respectu alterius non censetur tale, sed modicum & parui momenti. iuxta quam sententiam dici potest. Primò, respectu omnium, etiam Regis & hominis prædiuitis, vnum aureum videri quid notabile, vnde furtum vnius aurei, erit mortiferum. Ita Petrus Nauarra, & Sotus supra.

30 Nec obstat, quòd hæc quantitas respectu Regis modica videatur: quia etiam modica fit ad donationes pro regia magnificentia faciendas; non tamen est modica, spectatis omnibus Regis oneribus, ad quæ subleuanda hæc quantitas notabiliter iuuat: vt patet cum militi soluendum est, qui per mensem vnum pro duobus aureis vitam exponit. Deinde censetur notabilis, cum agitur de iniuria subeunda: non enim minus Rex se suaque omnia tuta esse vult ab iniuria, quam alius quilibet. Secundò, Respectu mediocriter diuitum, quatuor regales, siue vnum florenum censerit quid notabile, iuxta Petrum Nauarram: quia sufficit illis ad victum vnius diei, addit ille, minorem quantitatem non censerit notabilem. Tertio, Respectu mechanicorum, duos regales; iuxta sententiam Medinae. inde enim commodè victitant, & hæc summa ferè æquat mercedem diurnam. Sotus tamen & Petrus negant duos sufficere. Quarto, Respectu pauperis, vnum regalem, vel etiam dimidium. Sententia illa de centum aureis, est nimis laxa, nec satis consentanea Scripturæ, qua dicitur, *Fures regnum Dei non possidebunt.* pauciores enim sunt, qui tantas summas furripiant.

31 Nihilominus, etsi hæc vltima sententia satis probabilis videatur; placet tamen sententia Bartholomæi Medinae, & Toleti, qui duos regales absolute quantitatem notabilem statuant. quamuis etiam minor summa talis censerit possit, si notabilem læsionem secum trahat, vt si pauperi furcepta